

zaaknummer 2010-T740

18 december 2012

De Klachtencommissie voor seksueel misbruik in de R.-K. Kerk van de Stichting Beheer & Toezicht i.z. Seksueel Misbruik in de R.-K. Kerk in Nederland (rechtsoptvolger van de Beoordelings- en Adviescommissie van de kerkelijke rechtspersoon Hulp en Recht), verder ook: de Klachtencommissie, geeft op grond van de Procedure Klachtencommissie seksueel misbruik in de R.-K. Kerk (verder ook: de Procedure) het volgende advies inzake de klacht van:

[naam],
geboren op [datum],
wonende te [plaats],
hierna te noemen: klager,
juridisch adviseur: mr. J.R.M.M. Serraris,

tegen:

[naam]
geboren op [datum] en overleden op [datum],
de persoon over wie geklaagd wordt,
hierna te noemen: aangeklaagde 1,

en

[naam]
geboren op [datum] en overleden op [datum],
de persoon over wie geklaagd wordt,
hierna te noemen: aangeklaagde 2,

tijdens hun leven verbonden aan de Congregatie van de Priesters van het Heilig Hart van Jezus.

1. De procedure

Het klaagschrift is door de griffie van de Klachtencommissie ontvangen op 27 juni 2012.

Op 27 augustus 2012 is bij de griffie een inhoudelijke reactie op het klaagschrift ingekomen van mr. R.P. Baetens namens de Provinciaal Overste van de Congregatie van de Priesters van het Heilig Hart van Jezus.

Op 15 november 2012 heeft te Utrecht een zitting van de Klachtencommissie achter gesloten deuren plaatsgevonden, waarbij de Klachtencommissie was samengesteld uit de onder aan dit advies te noemen leden.

Klager is verschenen. Hij heeft zijn standpunt toegelicht in aanwezigheid van zijn juridisch adviseur mr. J.R.M.M. Serraris.

Voorts werd klager terzijde gestaan door mevrouw [naam], vertrouwenspersoon, en de heer [naam], arts.

Namens de Congregatie is verschenen [naam], Vice Provinciaal. Hij werd bijgestaan door mr. R.P. Baetens.

2. De klacht

- 2.1. Klager was van zijn zesde tot zijn twaalfde jaar geplaatst in Huize [naam] in [plaats]. In die jaren is klager regelmatig (twee keer per week) verkracht, geslagen en geschopt door steeds drie à vier grote mannenbroeders en soms door twee broeders. Klager werd naar zijn slaapzaal gedirigeerd en moest zich uitkleden; hij werd met de leren riem geslagen. Pies, poep en sperma, alles vloog daarbij in het rond. Dit betrof aangeklaagde 2. Op de woensdagmiddag werden aangeklaagden 1 en 2 afgelost door nog een derde broeder. Ook na zijn terugkeer naar [plaats] op zijn vijftiende werd klager weer in de tang genomen. Hij werd gevangen gezet in de kelder. Aldaar werd hij door aangeklaagde 1 verkracht. Die gevangenhouding heeft twee weken geduurd. Tijdens de zitting van de Klachtencommissie geeft klager aan te zijn verkracht door aangeklaagden 1 en 2 en door anderen. Tweemaal per week werd hij voor straf naar de slaapzaal gestuurd. Straf ging altijd gepaard met misbruik.
- 2.2. Klager stelt te hebben geleerd hoe hij de pijn die hem werd aangedaan moest verwerken. Klager leerde uit zichzelf te treden. Hij nam daarbij de foetushouding aan en kon dan alles over zich heen laten gaan, waardoor hij niets meer voelde. Die vorm van zelfverdediging heeft klager meermalen, en met succes, beoefend. Klager beleeft zichzelf na zijn 21ste als volgt: hij kon niet met geld omgaan, hij was zeer agressief, hij kon niet met zijn seksualiteit omgaan en hij vertrouwde niemand. Klager heeft tot zijn 32ste vaak last gehad van nachtmerries. Klager heeft in 2011 een darmonderzoek gehad. Het bleek dat er van oudsher nog veel beschadigingen aan de dikke darm waren. De professor die klager heeft onderzocht vroeg zich af waarom de laatste 20 cm van de dikke darm zo verrommeld zijn; de reactie van klager dat hij meermalen anaal was verkracht, bleek een verklaring daarvoor te zijn.
- 2.3. Klager heeft als doel van de klachtenprocedure dat het seksueel misbruik door aangeklaagden wordt erkend. Daarnaast is immateriële schadevergoeding in de vorm van geld ook een duidelijk speerpunt.

3. De inhoudelijke reactie

Aangeklaagden 1 en 2 zijn overleden en kunnen geen weerwoord geven.

Mr. R.P. Baetens heeft namens de Provinciaal Overste van de Congregatie van de Priesters van het Heilig Hart van Jezus een inhoudelijke reactie op het klaagschrift gegeven.

Hij heeft aangegeven dat aangeklaagde 1 van [jaar] tot [jaar] in Huize [naam] werkzaam is geweest in diverse functies.

Uit het archiefonderzoek is van een voorval gebleken. Aan aangeklaagde 1 werd in [jaar] een waarschuwing gegeven door de Provinciale Raad van de Congregatie. De tekst van de waarschuwing is niet aangetroffen en details zijn ook niet aangetroffen, maar wel blijkt uit vervolgcorrespondentie van aangeklaagde 1 zelf, dat hij tot in [jaar] protesteerde tegen de waarschuwing, die volgens hem volstrekt onterecht was en die vermoedelijk (het blijkt overigens niet uit de stukken) gebaseerd was op een beschuldiging dat hij onzedelijke handelingen met een jongen had gepleegd.

Hij heeft voorts aangegeven dat aangeklaagde [datum] was verbonden aan Huize [naam], langere tijd als kleermaker en in latere jaren (vanaf wanneer is niet duidelijk geworden) als groepsleider, totdat het Provinciaal Bestuur van de Congregatie in [jaar] oordeelde dat hij niet als groepsleider verder kon gaan.

In het archief is niets aangetroffen dat een aanwijzing kan geven voor eventueel seksueel misbruik gepleegd door aangeklaagde 2. Dat wordt overigens ook bevestigd door de Commissie Deetman.

Namens en van de kant van de Congregatie wordt voorts gesteld dat het relaas van klager op een aantal punten een vrucht is van onjuiste gevolgtrekking en subjectieve beleving is en dat volstrekt duidelijk is dat hij destijds zijn (herhaald) verblijf in Huize [naam] als belastend heeft ervaren. Hoewel het aannemelijkheidsgehalte van het complete relaas zeer laag is, valt natuurlijk niet uit te sluiten dat klager in enigerlei vorm slachtoffer is geworden van destijds jegens hem gepleegd seksueel misbruik. Duidelijk is in ieder geval dat klager wel gebukt gaat onder heftige herinneringen, maar in hoeverre die herinneringen door het tijdsverloop, door eigen beleving of door omstandigheden totaal vervormd zijn geraakt, blijft in de klachtkwestie een reële vraag.

Voorts wordt van de kant van de Congregatie betoogd dat aangenomen moet worden dat klager zich pas na 2010 voor het eerst heeft geuit over seksueel misbruik, waardoor de klacht het volstrekt essentiële specifieke steunbewijs ontbeert, waarmee de aannemelijkheid van in het bijzonder deze klacht zou kunnen worden versterkt. Het feit dat klager wel enig algemeen steunbewijs inbrengt in de vorm van andere meldingen is nimmer genoeg bewijs om iedere klacht van elke opvolgende klager alleen al op grond daarvan aannemelijk te achten. De evident wrange beleving van klager ten spijt, zijn klacht mist de onderbouwing en – op een aantal punten ook gewoon aantoonbaar – de overtuigingskracht om een gegroundverklaring te kunnen dragen. Voor deze klacht mag het dan ook niet leiden tot een advies tot gegroundverklaring.

4. De beoordeling

- 4.1 Van toepassing is de Procedure Klachtencommissie seksueel misbruik in de R.-.K. Kerk (verder: de Procedure). Volgens artikel 1.3 van de Procedure moet onder seksueel misbruik worden verstaan iedere gedraging waarbij iemand onder dwang of in een afhankelijkheidsrelatie seksuele handelingen moet verrichten ofwel ondergaan ofwel daarvan toeschouwer moet zijn, dan wel seksueel getinte toenaderingen of uitlatingen in welke vorm dan ook moet dulden. Onder dwang wordt onder meer begrepen: fysiek geweld of dreiging daarmee, psychische druk, intimidatie en/of chantage. Verder wordt onder seksueel misbruik ook verstaan het maken van seksueel getint beeldmateriaal van iemand en het gebruiken en doorgeven daarvan.
- 4.2 Niet ter discussie staat dat de door klager gestelde feiten moeten worden gekwalificeerd als seksueel misbruik in de zin van artikel 1.3 van de Procedure.
- 4.3 Er zijn ongeveer [aantal] jaar verstreken sedert de feiten die klager aangeklaagden 1 en 2 verwijt zich hebben afgespeeld. Alleen al door het tijdsverloop en het overlijden van de aangeklaagden zijn de feiten niet meer in detail te onderzoeken.

- 4.4. De Klachtencommissie is op grond van de in het dossier aanwezige stukken alsmede op grond van het ter zitting verhandelde tot het oordeel gekomen dat voldoende aannemelijk is geworden dat klager ernstig seksueel is misbruikt; van aanranding tot en met verkrachting, soms gepaard gaande met excessief geweld; frequent en gedurende twee lange periodes, te weten van zijn zesde tot zijn twaalfde en vervolgens van zijn vijftiende tot zijn achttiende jaar.
Zulks op grond van de volgende feiten en overwegingen
Klager beschrijft een gruwelijk en gewelddadig optreden waarbij overigens niet steeds precies duidelijk werd om welke plegers het ging en in welke volgorde de gedragingen plaatsvonden. De Klachtencommissie is echter voldoende overtuigd geraakt van het feit dat klager ernstig is misbruikt. Die overtuiging vindt zijn grond mede in de verklaringen van mevrouw [naam], vertrouwenspersoon, en de heer [naam], arts, die veel intensiever en langduriger met klager over diens ervaringen hebben gesproken, en wier verklaring zoals afgelegd tijdens de zitting van de Klachtencommissie de geloofwaardigheid van het verhaal van klager zodanig verhoogden dat zij konden bijdragen en bepaald ook hebben bijgedragen aan de overtuiging van de Klachtencommissie terzake.
- 4.5. De Klachtencommissie dient voorts te beoordelen of voldoende aannemelijk is geworden dat het seksueel misbruik tegenover klager ook is gepleegd door aangeklaagde 1 en aangeklaagde 2.
Bij deze beoordeling is voor de Klachtencommissie uitgangspunt dat zij niet uitsluitend kan afgaan op de verklaring van klager.
Het is een elementair rechtsbeginsel dat iemand niet wordt veroordeeld op grond van één enkele verklaring. Dit elementaire rechtsbeginsel moet ook in deze procedure in acht worden genomen.
- 4.6. Wat betreft aangeklaagde 1 stelt de Klachtencommissie vast dat er naast de klacht van klager andere klachten (zaaknummers 2011-T309, 2012-T797, 2012-T839, 2012-T877, 2012-T780 en 2012-T877) zijn binnengekomen bij de griffie waarin eveneens over seksueel misbruik door aangeklaagde 1 wordt geklaagd. Daarnaast kan uit het archiefonderzoek blijken dat de Provinciale Raad van de Congregatie aangeklaagde in [jaar] een waarschuwing heeft gegeven die gebaseerd was op een beschuldiging dat aangeklaagde 1 onzedelijke handelingen met een jongen had gepleegd.
De Klachtencommissie is van oordeel dat een en ander in onderling verband en samenhang bezien het seksueel misbruik van klager door aangeklaagde 1 voldoende aannemelijk maakt.
- 4.7. Het aandeel van deze aangeklaagde in duur en frequentie is niet precies vast te stellen, Maar naar het oordeel van de Klachtencommissie is aannemelijk dat het gedurende beide periodes en frequent heeft plaatsgevonden, waarbij sprake is geweest van vele door klager genoemde vormen van seksueel misbruik inclusief verkrachting en andere gewelddadigheden.
- 4.8. Het behoeft geen betoog dat het seksueel misbruik door aangeklaagde 1 met gebruikmaking van misbruik van gezag en in een afhankelijkheidssituatie hoogst kwalijk is geweest.
- 4.9. Gelet op het feit dat aangeklaagde 1 niet meer in leven is, kunnen tegen hem geen maatregelen meer worden genomen. Daarom zal de Klachtencommissie zich bij haar advisering richten op de vermindering van het leed dat klager is aangedaan.

- 4.10. Over het verzoek van klager om financiële vergoedingen kan de Klachtencommissie niet adviseren. Dit behoort niet tot haar taak. Bij een gegrondverklaring van de klacht door de overste van de Congregatie zal klager zich voor het verkrijgen van schadevergoeding dienen te wenden tot de Compensatiecommissie.
- 4.11. Wat betreft aangeklaagde 2 stelt de Klachtencommissie vast dat in de thans voorliggende zaak onvoldoende feiten of omstandigheden aan het licht zijn gekomen die de verklaring van klager ten aanzien van deze aangeklaagde ondersteunen. De Klachtencommissie komt dan ook tot het oordeel dat voor de feiten die klager ten aanzien aangeklaagde 2 heeft gesteld onvoldoende bewijs is gevonden, zodat geadviseerd moet worden de klacht tegen deze aangeklaagde niet gegrond te verklaren. Mocht er in de toekomst alsnog steunbewijs voorhanden komen dan voorziet de Procedure in de mogelijkheid van dit advies herziening te verzoeken.

5. Het advies

De Klachtencommissie adviseert de Provinciaal Overste van de Congregatie van de Priesters van het Heilig Hart van Jezus de klacht:

- ten aanzien van aangeklaagde 1 gegrond te verklaren, te erkennen dat aangeklaagde klager seksueel heeft misbruikt en namens de Congregatie spijt te betuigen over het leed dat klager in zijn jeugd is aangedaan;
- ten aanzien van aangeklaagde 2 niet gegrond te verklaren.

Dit advies is vastgesteld op 18 december 2012 door mr. G.A.M. Stevens, voorzitter, mevrouw drs. Th.M. Bronzwaer en mr. P.A. Schaafsma, leden, bijgestaan door M.H.J. Materman, griffier, en is ondertekend door de voorzitter.

De voorzitter.

Tegen dit advies is geen hoger beroep mogelijk. Wel bestaat voor klager, aangeklaagde en de (gemachtigde van de) kerkelijke gezagsdrager ingevolge artikel 20 van de Procedure de mogelijkheid binnen twee weken na ontvangst van dit advies schriftelijk bezwaar in te dienen indien er naar zijn of haar oordeel een algemeen beginsel van behoorlijke klachtbehandeling is geschonden.

Op grond van art. 18.5 van de Procedure wordt dit advies binnen twee weken nadat het is vastgesteld bij aangetekend schrijven aan de Provinciaal Overste en aan klager verzonden.

Op grond van art. 21.1 van de Procedure stelt de Provinciaal Overste binnen dertig dagen na ontvangst van dit advies klager schriftelijk en gemotiveerd op de hoogte van de beslissing die hij naar aanleiding van dit advies geeft genomen.

Op grond van art. 21.3 aan de Procedure geeft de Provinciaal Overste daarbij de mogelijkheden van bezwaar en beroep aan.

Op grond van art. 21.4 van de Procedure ontvangt de Klachtencommissie een afschrift van de beslissing van de Provinciaal Overste.